

allt beröm. Av särskilt intresse var att iakttaga församlingen. Prof. Smend hade i sin predikan föregående dag väddat till menigheten att tysta och stilla intaga sina platser och i andakt förbereda sig att emottaga det Bachska budskapet. »Må vi gemensamt träda fram till Herrens altare, och må Bach bliva vår präst och vår själasörjare», hade han manat. Men folket var sig likt. Ivrigt samspråkande samlades de goda festdeltagarna, men han kunde dock vara övertygad om att det var icke något lättfärdigt tal, som fördes. Det var dagens stora evenemang, som diskuterades. En blick över den väldiga församlingen gav vid handen, att Matteuspassionen mer än kanske något annat Bachverk gått tyskarna i blodet. Om jag säger, att var fjärde person satt med klaverutdrag eller partitur i händerna, gör jag mig icke skyldig till någon överdrift. Rådde icke stillhet förut, så inträdde den, när begynnelsekören, »Tåget till Golgata», intoneras. Då blir folket liksom förandligat, och det vilar något av mystik och överjordisk helgd över den lyssnande mängden.

Åran av Bachfestens lyckade förlopp tillkommer i främsta rummet Thomaskantorn prof. *Karl Straube*, som dessa dagar presterade något hart när övermänskligt. Förutom Matteuspassionen hade han under festdagarna dirigerat ej mindre än aderton större eller mindre kör- och orkesterverk. Vilken överväldigande kraftprestation måste icke också hans repetitions- och organisationsarbete till festen hava utgjort! Såväl prof. Straubes som övriga medverkandes insats vid Bachfesten måste emellertid ses mot bakgrunden av den djupa, äkta, alltid lika friskt porlande musikalitet, som städse varit ett utmärkande drag i den tyska nationens kulturliv. Då finner den sin förklaring.

David Åhlén.

Recensioner.

C. H. Debois: Sonate D-dur för Orgel. Det är med stort intresse jag tagit del av ovanstående komposition, utgiven på Wilhelm Hansens musikförlag.

Sonaten, som inledes med ett brett anlagt Allegro, vars huvudtema genom sin pregnanta form, markerade rytm och polyfona behandling gör ett festligt intryck, vittnar om kompositörens utomordentliga förtrogenhet med det polyfona skrivsättet.

Den andra satsen, ett mycket välklingande andante, går också i den polyfona stilen ehuru dock med homofona inslag.

Sonatens tredje och sista sats, en dubbelfuga med tema från de två föregående satserna, är onekligen den intressantaste och för musiker mest givande. Kompositören har här ådagalagt sin suveräna behärskning av den stränga stilen. Med största intresse följer man den tematiska behandlingen av de karakteristiska motiven, den mäktiga och effektfulla stegringen, som i avslutningen kulminerar i ett grandioso ff, där andra satsens mera rörliga motiv på ett verkningsfullt sätt utnyttjas i pedalen. Då de tekniska svårigheterna — trots den polyfona stilen — icke äro så synnerligen

stora, och komponisten med minutiös noggrannhet angivit alla dynamiska nyanser, är det med nöje jag rekommenderar detta nyutkomna opus inom vår orgellitteratur.

Herman Lindqvist.

Heikki Klemetti: 11 andliga sånger. Häft. 1 o. 2 à 7:50 fmk. Westerlunds förlag, Helsingfors.

Att musikkulturen i vårt östra grannland icke blott kan jämföras med vårt eget lands utan även i vissa fall måste anses stå högre, är ett faktum. Därom vittna de därstädes talrikt förekommande orkestrarna (även på landsbygden), körerna samt de ovanligt många utomordentliga musici, både utövande och skapande.

Vad beträffar körsång, så har föreningen Brage och Svenska folkskolans vänner utträttat mycket gott icke minst genom utgivandet av de intressanta folkvisesarr:n för bl. kör, vilka utgöra ett glänsande bevis på finländarnas högt stående arrangeringskonst.

Bland de många goda finska och finländska körkomponisterna är utan tvivel prof. Klemetti en av de främste, detta styrkes bl. a. genom hans nyutkomna 11 andliga sånger — ett verkligt värdefullt tillskott till den kyrkliga körlitteraturen. Vid ett första flyktigt genomseende av dessa frappersas man måhända av den ibland något djärva och fria stilen, men sedan man fördjupat sig i sångerna, övertygas man om, att komponisten, vilken tydligen har en rik erfarenhet av körsång, på ett särdeles personligt men lyckligt sätt förenat sin kompositionsbegåvning med praktik och kunskap. Vad som förlämnar sångerna en intagande mystisk tjusning, är den finska folkton, som ofta förnimmes. Det ibland förekommande ackompanjemanget verkar emellertid tunt och kunde vara mera orgelmässigt.

Prof. Klemettis kompositioner äro trots sin originella körstil lämpliga även för icke a vista-sångare och rekommenderas varmt.

Ur kyrkokörernas repertoar I—II à 5 fmk. Förbundet för svenskt församlingsarbete i Finland, Helsingfors.

Detta synnerligen goda urval kyrkliga körsatser av äldre och nyare datum kan anses vara en finländsk motsvarighet till den hymnserie, som här i vårt land utgives från Diakonistyrelsens förlag.

Bland de inhemska bidragen må särskilt framhållas Madetojas Lofsång — sällsynt frisk och högstämd — samt

Sune Carlssons värdiga Bön för Finland.

För den ekonomiske kan nämnas, att de finska noterna, på grund av de nuvarande valutaförhållanden, ställa sig relativt billiga.

Leo Hassler: Mein Lieb will mit mir kriegem. (Beihefte zum Musikanten I:16.) 16 sid. 9:90 mark. W. A. Mozart: *Dir, Seele des Weltalls.* Ingångskör ur frimurarekantaten, 10 sid. 1:80 mark. G. Kallmeyers Verlag, Berlin.

Att kyrkomusikens stora mästare även frambragte profana kompositioner, bevisas genom »koralfadren» Hasslers nu föreliggande *Mein Lieb will mit mir kriegem*, en enkel homofon sats för blandad dubbelkör. För att den skall komma till sin fulla rätt, fordras dock rätt stor kör, men torde själva inövningen för de flesta sångare ej möta några svårigheter. Frågan är emellertid, om någon körledare verkligen känner sig manad att uppföra stycket? — En körsats som denna är nog, med all aktning för de stora mästarna, för nutidsmänniskor mest intressant ur studie- och kuriositetssynpunkt.

Dir, Seele des Weltalls av Mozart är en manskörtrio med ackompanjemang (klaverutdrag) hämtad ur frimurarekantaten. (Mozart tyckes hava intresserat sig för frimureri, hans opera *Trollflöjten* saknar ej tendenser i den riktningen.) Det förnåma stycket, som har en högtidlig text, borde oaktat sin trestämmighet vara synnerligen användbart för våra kvartettsångare (även icke frimurare!) som en behaglig omväxling med Lindblad och Wennerberg.

Adolf Andrén: Svenska Stamsånger. Progressivt ordnade för skolsång i fyra klass-serier efter läsårets olika tider. Eget förlag, Örebro.

Återigen en skolsångbok! Det har verkligen blivit en uppsjö på sådana. Nya metoder m. m. framläggas ofta, och s. k. normalplaner skisseras. En bland de nyaste sångböckerna är nog Svenska Stamsånger. Innehållet gör verkligen skäl för namnet. Med undantag av några sånger, vilka hava rent lokalintresse (Örebro, Närke), utgöres samlingen av de melodier, vilka kunna sägas hava blivit stammen av vårt folks sångskatt. Vad som i hög grad gör boken intressant, äro de utmärkta vinkar och råd rörande fraseering och textning, vilka ägnas varje särskild sång. Genom författarens gedigna kunskaper och erfarenheter av skolsång och vad dit hörer, har boken ett stort praktiskt värde. Anmälaren ställer sig dock något skeptisk gentemot använd-

ning av den s. k. formelmetoden. Måne ej denna numera har spelat ut sin roll i skolsångsundervisningen?

Till boken hör ett sammandrag av musikleäran, vilket genom fyndigt framställda frågor är särskilt lämpat för självstudium.

Svenska Stamsånger torde genom sitt starkt koncentrerade omfång och vederhäftiga innehåll skaffa utgivaren många »stamkunder».

Gösta Lundborg.

Passionsvesper. Liturgien och musiken sammanställd och bearbetad av Aleksii Lehtonen och John Sundberg. Fazers Musikhandel, Helsingfors.

Utom den vesper, som utkommen på Fazers musikhandel i Helsingfors, utförligt omnämndes i föregående nummer av denna Tidskrift, föreligger nu jämväl en passionsvesper från samma förlag. Även denna vesper följer i stort samma ordning som den redan omnämnda. Man lägger märke till att av gammalkyrkliga moment här upptagits Improperierna samt Litanian, båda till nykomponerad musik, den förra av John Sundberg, vilken därvid dock skickligt

utnyttjat omkvädet från den gamla antifonen Media vita; till Litanian har musiken komponerats av professor H. Klemetti.

A. A.

Der Musikant, Lieder für die Schule, herausgegeben von Fritz Jöde. G. Kallmeyer Verlag, Berlin 1929.

Denna digra samling av tyska sånger är utgiven av en av de nuvarande ledarna inom Tysklands »Singbewegung» och meddelar åtskilligt nytt material såväl ur äldre källor, som ock av nutida komponister. Flertalet sånger förekomma i flerstämmig sats eller med ackompanjemang av ett eller flera instrument. Utgivaren har därvid till fördel för sitt verk ställt sig på den polyfona sångens grund och söker göra kanon till vägrödjare för den levande flerstämmiga sången. En väl sammanställd avdelning av sånger från kyrkomusikens klassiker: Pretorius, Scheidt, Schütz, Händel och framför allt Bach gör samlingen även till en fyndgruva för kyrkokörernas ledare.

A. A.

Kurser och möten.

I.

Ett nordiskt körmöte har den 31 maj —2 juni hållits i Köpenhamn på inbjudan av Dansk korforening och med danske konungen som beskyddare. Danske kronprinsen var mötets hedersordförande. I festen deltog Danmark med en kör om 500 personer, Norge med »Landskoret», Finland med »Suomen Laulu» och Island med »Islandskoret», 50 röster. Sverige representerades av Musikaliska Sällskapet, inemot 200 röster, under ledning av musikdirektör David Ahlén. Det svenska huvudnumret utgjordes av Otto Olssons *Te Deum*, som framfördes vid festkonserter i Det Kongelige Teater under medverkan av det kungliga kapellet. Verket och dess utförande få i de danska tidningarna smickrande omnämnanden. Vi meddela här några utdrag ur recensionerna.

Dagens Nyheder-Nationaltidende:

Otto Olssons *Te Deum* dannede det svenske Kor »Musikaliska Sällskapet» indsats, et stort anlagt Værk, som indeholder megen god og dygtig Musik, mange Skønheder og fortræffelig polyfon Kunst rummer dette Opus, og den liv-

fulde og fine Dirigent, David Ahlén, tog med sikker Haand paa baade Kor og Orkester og fik en Succes ud af den helt igennem fortrinlige Udførelse.

Berlingske Tidende: Det var Musikaliska Sällskapetets talrike Kor, der under Direktør David Ahléns Ledelse sang en særlig fordringsfuld kirkelig, polyfonisk Komposition, Otto Olssons »*Te Deum*». Med en heftigt animerende Taktstok, store, vidtfavnende Bevægelser, der næsten »trak Koret op», fik Direktør Ahlén sine store Kormasser med de herlige svenske Røster til at bære denne storslaaede romantisk-kirkelige Polyfoni frem.

Politiken: Og saa kom det store svenske Kor fra »Musikaliska Sällskapet», som under David Ahlén sang Otto Olssons storslaaede, omfattende »*Te Deum*» for 4—8 stemmigt Kor og Orkester, en prægtig Kor-Præstation, der var overordentligt fint udarbejdet og gav Anledning til en brillant Udførelse af de klangfulde svenske Røster.

Morgentidningen: Svenskerne mødte med et eneste Nummer, Otto Olssons *Te*